

Gastouderaanpak BoekStart

BoekStart in de kinderopvang richt zich op reguliere kinderopvang: kinderdagverblijven, voorscholen en peuteropvang. Daarnaast is er nog een vorm van kinderopvang: de gastouderopvang. Gastouderopvang is kleinschalige professionele kinderopvang verzorgd door een gastouder in huiselijke sfeer. In 2020 gingen ruim 136.000 kinderen tot aan de middelbare schoolleeftijd naar gastouderopvang ([cijfers NJi](#)). Dit vormt een grote doelgroep buiten de reguliere kinderopvang die gebaat is bij advies en ondersteuning van de Bibliotheek als het gaat om leesbevordering.

Regelmatig ontvangen we vragen van gastouders over BoekStart en de mogelijkheden van de Bibliotheek voor hun gastkinderen. Ook via de BoekStartbestellijst blijkt hun interesse in het BoekStartkoffertje en andere materialen. Er bestaat bij hen de behoefte om als gastouder ook een goed voorleesklimaat te creëren, contact te hebben met de Bibliotheek en deel te nemen aan BoekStart (in de kinderopvang). Met deze handreiking willen we bibliotheken handvatten bieden gastouders te ondersteunen bij het creëren van een goed voorleesklimaat.

In 2017, 2018 en 2019 (er was geen meting in 2020 vanwege covid-19) is de kwaliteit van de gastouderopvang in kaart gebracht met de [Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang](#) (LKK). Gastouders scoren gemiddeld genomen matig-voldoende voor de algehele kwaliteit. Hieronder vallen ook de interacties die taal en redeneren bij kinderen aanmoedigen. De gemiddelde score voor de educatieve kwaliteit (die o.m. bestaat uit het ondersteunen van de taalontwikkeling) ligt lager dan de gemiddelde score voor de emotionele kwaliteit. Voldoende aanleiding om de bewezen effectieve aanpak van BoekStart ook voor gastouders in te zetten.

BoekStart biedt handvatten om bij de gastouderlocatie een goed voorleesklimaat te realiseren. Eén aanpak v.w.b. de doelgroep gastouders die past binnen de uniformiteit als een van de sterke kenmerken van BoekStart. Maak toevallige, incidentele contacten en acties structureel!

Wat kan je als Bibliotheek doen?

Zonder direct een volledig uitgewerkte aanpak neer te zetten, kan je als Bibliotheek toch al veel doen voor gastouders:

- **Gastouders informeren**
Maak een overzicht van de gastouder(bureaus) in het werkgebied van de Bibliotheek m.b.v. het [landelijk register kinderopvang](#). Verspreid onder hen de (digitale) [gastouderfolder](#) in combinatie met de uitnodiging om in de Bibliotheek het BoekStartkoffertje te komen halen.
- **Gastouders digitaal benaderen**
Verspreid de (digitale) [gastouderfolder](#) naar de Gastouderbureaus in het werkgebied van de Bibliotheek. Vul dit aan met online tips (uit de [BoekStartdag Inspiratiegids](#) p. 12) of kijk op [biebtobieb](#) in de BoekStartgroep bij 'Activiteiten op afstand'. Doe het verzoek deze informatie in hun nieuwsbrief te zetten of in een mailing naar de aangesloten gastouders.
- **1 of 2x per jaar speciaal iets voor gastouders organiseren**
Bijvoorbeeld:
 - » Een bijeenkomst rond het BoekStartkoffertje. Vertel over het idee erachter, over vroeg beginnen met voorlezen en wat de Bibliotheek aan jonge ouders te bieden heeft. Geef een rondleiding. Natuurlijk krijgen ze een BoekStartkoffertje mee om goed zichtbaar neer te zetten in hun opvang. Voorzie hen ook van waardebonnen voor baby's en peuters, de folder *Hoe werkt BoekStart?* en de kofferfolder *Baby's houden van boeken* om uit te delen aan 'hun' ouders. Beide folders zijn te vinden op de [BoekStart Bestellijst](#) bij 'Voor ouders'.

- » Een workshop interactief voorlezen. Put hiervoor uit [de training Interactief voorlezen](#) of gebruik een Boekidee voor pm'ers. Die zijn te vinden op [boekstartpro.nl > Voorlezen > Interactief voorlezen](#).
- » Een workshop collectie. Gebruik hiervoor het document *Collectie in de kinderopvang* op [boekstartpro.nl > Toolkit > Collectie](#) en zorg voor voldoende boeken als voorbeeld. Vertel ook over de presentatie van de boeken, in een kist of boekenplankje waar kinderen zelf bij kunnen. Bekijk samen de mogelijkheden voor een bibliotheekabonnement (voor de kinderopvang) of wisselcollecties. Breng ook de BoekStartapp onder de aandacht en het e-magazine [BoekStart voor jou!](#)
- » Een speciale voorleesbijeenkomst voor gastouders met hun gastkinderen. Organiseer een voorleesactiviteit. Waarschijnlijk heb je te maken met kinderen van verschillende leeftijden. Dan is een BoekStart-Boekidee handig als inspiratie, dat speelt daarop in: [boekstartpro.nl > Voorlezen > Interactief voorlezen](#).
- » Een bijeenkomst rond De Nationale Voorleesdagen waarin het Prentenboek van het Jaar, de Prentenboek Top 10 en de bijbehorende activiteiten worden gepresenteerd.
- » Bespreek de mogelijkheden en meerwaarde van voorleesfilmpjes en digitale prentenboeken in combinatie met het fysieke boek. Laat voorbeelden zien. Attendeer op [Jeugdbibliotheek.nl](#): met een bibliotheekabonnement zijn [voorleesfilmpjes en digitale prentenboeken](#) gratis te bekijken.
- » Introduceer het bibliotheekabonnement. Een gastouderlocatie kan gebruikmaken van een individueel abonnement voor volwassenen, of een instellingsabonnement met dezelfde regels die gelden voor kinderopvang en scholen. Hiermee heeft de gastouder altijd de beschikking over de nieuwste baby-, peuter- en kleuterboeken!

Structurele gastouderaanpak

Een structurele gastouderaanpak kan opgebouwd worden met de inzet van verschillende bouwstenen van BoekStart in de kinderopvang. Je kunt inzetten op de volgende bouwstenen:

1. Beleid

Gastouderbureaus kunnen landelijk, regionaal of lokaal opereren. Zijn de gastouders met wie je contact hebt verbonden aan een gastouderbureau uit de regio dan kan de Bibliotheek gesprekken voeren met de overkoepelende organisatie over leesbevorderingsbeleid (voorlezen in de gastgezinnen). Is in het pedagogisch beleidsplan van het gastouderbureau taalontwikkeling en leesbevordering al benoemd? Dan kan het belang van voorlezen daaraan worden gekoppeld. Zie voor achtergrondinformatie: *Meer voorlezen, beter in taal* (via de [BoekStart Bestellijst](#) bij 'Voor professionals').

2. Collectie/leesomgeving

Gastouders informeren over een goede leesomgeving, inclusief een goed op de kinderen afgestemde collectie, behelst ook al een vorm van deskundigheidsbevordering. Breng hen op de hoogte van:

- » Samenstelling/criteria: zie *Handleiding training Voorleescoördinator: inventarisatie en voorbeeldtitels* + [criteria collectie KOV op Pro](#)
- » Vindplaatsen: Boekentips op [boekstart.nl](#), [Jeugdbibliotheek.nl](#), [BoekStart voor jou!](#), [BoekStartapp](#)
- » Werken met boeken: [Boekideeën pm'ers](#)

3. Ouderbetrokkenheid

Gastouders kunnen BoekStart en het belang van (vroeg) beginnen met voorlezen goed onder de aandacht brengen bij de ouders van 'hun' kinderen: via gastoudergezinnen worden de oppaskinderen én hun ouders bereikt. Gastouders:

- » plaatsen zichtbaar een BoekStartkoffertje in de opvangruimte met folders BoekStart/info Bibliotheek;
- » stimuleren ouders naar de Bibliotheek te gaan om het BoekStartkoffertje op te halen en dus direct hun kind in te schrijven bij de Bibliotheek;
- » kunnen via het (digitale)schriftje voorleesmomenten delen met de ouders van hun opvangkinderen;
- » kunnen de ouders de BoekStartapp laten zien en attenderen op [BoekStart voor jou!](#)